

Procesvoorstel Transitievisie Warmte

1 Inleiding: Wat gaan we doen?

De komende decennia staat Veldhoven voor een belangrijke en ingrijpende opgave: de warmtetransitie. Het is de reis naar een aardgasvrij Veldhoven in 2050 waarmee we onze bijdrage leveren aan het behalen van de klimaatdoelstellingen en onszelf een gezonde, betrouwbare en betaalbare warmtevoorziening bieden. Om deze reis stapsgewijs en doelmatig te doorlopen stellen we als gemeente een Transitievisie Warmte inclusief een uitvoeringsprogramma op. Het opstellen van een Transitievisie Warmte is verplicht vanuit het landelijke klimaatakkoord. Hoe we in samenspraak met stakeholders en belanghebbenden tot de Transitievisie Warmte komen staat centraal in dit procesvoorstel. Relevante achtergrondinformatie over de Klimaatdoelstellingen, de warmtetransitie en de Transitievisie Warmte is opgenomen in bijlage 1.

2 Doel: Wat biedt de Transitievisie Warmte?

Hoofddoel van de Transitievisie Warmte is: Het bieden van een haalbare, gedragen en lokaal passende route naar een duurzaam verwarmde gebouwde omgeving in 2050. Een route die duidelijkheid en handelingsperspectieven biedt aan alle betrokkenen (o.a. bewoners, corporaties, netbeheerders, bedrijven etc.) en bovendien een stevig kader vormt voor de verdere uitvoering. Met het uitvoeren van de Transitievisie Warmte leveren we een bijdrage aan de CO₂-reductie in de gemeente, en daarmee de klimaatdoelstellingen.

De Transitievisie Warmte dient de volgende subdoelen:

1. Het bieden van een tijdspad (heden – 2050) waarop we in onze gebouwde omgeving aan de slag gaan met alternatieven voor aardgas.
2. Waar de warmtetransitie reeds vóór 2030 plaatsvindt inzichtelijk maken welke alternatieve warmteoplossingen mogelijk zijn.
3. Aangeven welke slimme stappen er binnen de gemeente gezet kunnen worden om de warmtevraag zoveel mogelijk te beperken en daardoor onze CO₂-uitstoot terugdringen).
4. Inzicht bieden in de maatschappelijke kosten en baten van de alternatieve warmteoplossingen en in de integrale kosten voor de eindverbruikers hiervan.

3 Samenspraak: Welke rol heeft samenspraak in het opstellen van de Transitievisie Warmte?

De Transitievisie Warmte, met bijbehorend tijdspad, is pas echt waardevol mét draagvlak van belanghebbenden en met commitment van uitvoerende partijen. Bovendien staan Veldhoven en de MRE-regio bol van partijen die de kennis en kunde bezitten om de warmtetransitie te doen slagen. De Veldhovense Transitievisie Warmte moet om bovenstaande redenen het resultaat zijn van een zorgvuldig samenspraaktraject. Stakeholders, waaronder corporaties, netbeheerders en belangenorganisaties, zijn gezamenlijk aan zet. Met elkaar tasten we af wat de opgave voor Veldhoven concreet inhoudt. We verzamelen belangrijke informatie over technische mogelijkheden, ruimtelijke begrenzingen en financiële consequenties. Bovendien gaan we met elkaar in gesprek over wat we belangrijk vinden in de warmtetransitie, welke zorgen we hebben en welke kansen we zien. We ontwikkelen een afwegingskader waarmee we sturing geven aan de elementen (bijvoorbeeld, CO₂-reductie, kosten en snelheid) die wij in Veldhoven belangrijk vinden om te komen tot een Transitievisie Warmte die Veldhoven zit als gegoten. Bijzondere aandacht gaat uit naar het betrekken van een brede vertegenwoordiging van de lokale gemeenschap, ook de doelgroepen die we minder vaak zien zoals jongeren en huishoudens met een kleine beurs. Iedereen krijgt immers op enig moment met de warmtetransitie te maken. We stemmen onze werkvormen af op onze stakeholders en laten ons hierbij inspireren door de 6 kernwaarden van maatschappelijke participatie ('6 V's'). Met onze gebiedseigen partners zorgen we voor een **V**ertrouwde omgeving. Door **V**erbinding

maken we van verduurzamen en besparen een gezamenlijke uitdaging. Deze uitdaging maken we voor iedereen concreet door **V**indingrijke hulpmiddelen zoals bijvoorbeeld een *serious game* of een *online escape room*.

4 Proces: Hoe ziet het samenspraakproces er uit?

We onderscheiden vier procesfasen om in samenspraak te komen tot de Transitievisie Warmte en bijbehorend uitvoeringsprogramma. Tussen de verschillende fasen organiseren we telkens een 'intermezzo' met stakeholders voor validatie, reflectie en vooruitkijken. Deze intermezzo's maken het proces iteratief en markeren de overgang naar een nieuwe fase (figuur 1 en bijlage 2).

Van smal naar breed

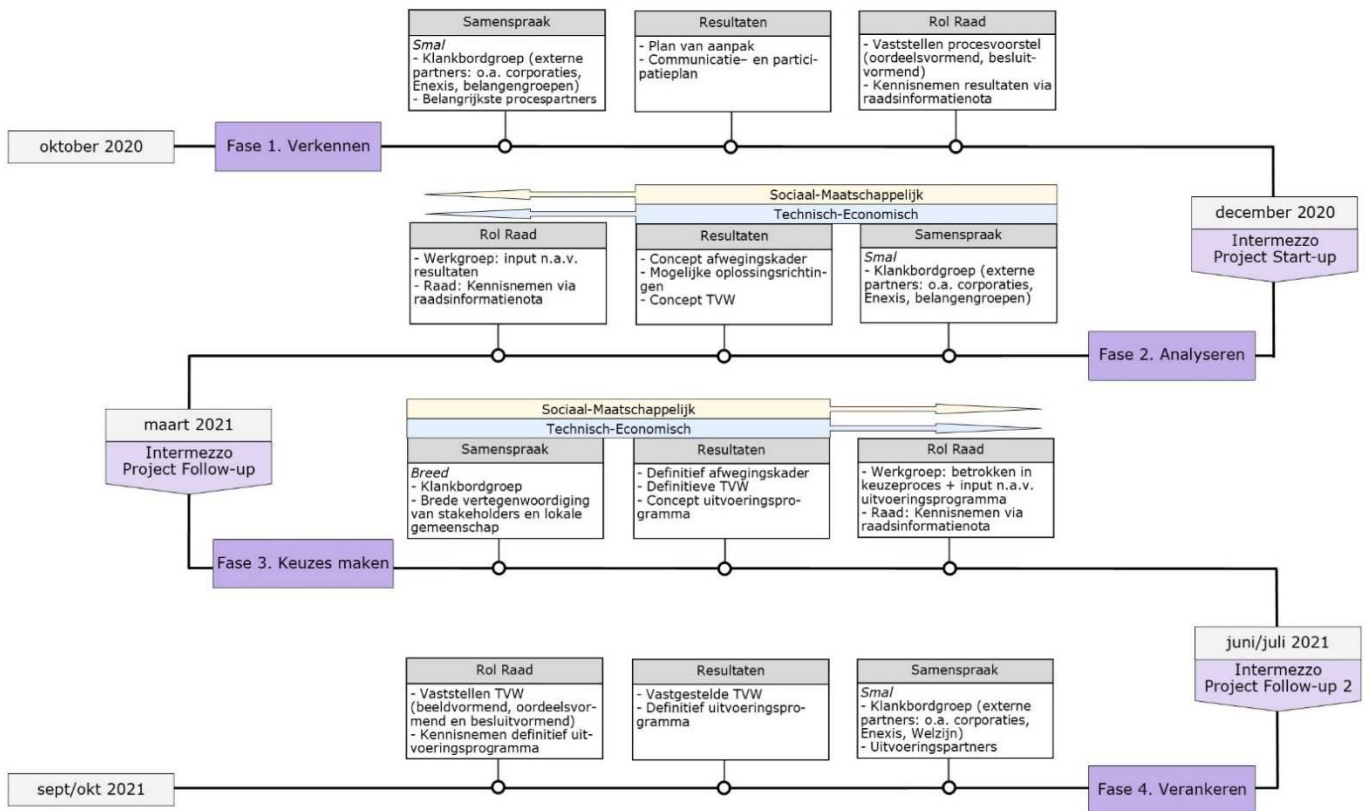
Met het doorlopen van de fasen ontwikkelt de samenspraak zich van smal (de kernstakeholders in de warmtetransitie) naar breed (bredere vertegenwoordiging lokale gemeenschap). We houden een kleine groep van kernstakeholders gedurende het hele traject dicht bij ons om het proces inhoudelijk te voeden met kennis en expertise en om commitment voor de uitvoering te borgen. Een bredere stakeholdersvertegenwoordiging betrekken we later wanneer we de (on)mogelijkheden van de warmtetransitie kennen en stakeholders concrete handelingsperspectieven kunnen voorleggen. Op deze manier zorgen we voor het juiste gesprek op het juiste moment waarbij we onze stakeholders niet overvragen en de opgave voor eenieder transparant en behapbaar blijft.

Technisch-economisch én sociaal-maatschappelijk

Onze aanpak volgt zowel een technisch-economisch als een sociaal-maatschappelijk spoor. Omdat de warmtetransitie uiteindelijk iedereen raakt kijken we niet enkel welke oplossingen technisch en economisch mogelijk zijn maar nemen we ook sociale en maatschappelijke zaken mee. Op deze manier zorgen we voor maatschappelijk draagvlak voor de oplossingsrichtingen en kunnen we warmtetransitie koppelen aan integrale gebiedsopgaven waaronder gezondheid, leefbaarheid en armoedebestrijding.

Hieronder volgt een beschrijving van de voorgenomen fasen, inclusief de beoogde resultaten en de mogelijke rol van de gemeenteraad. In figuur 1 (tevens bijlage 2) is het proces schematisch weergegeven¹.

¹ Kanttekening: Het processchema en bijbehorende beschrijving omschrijft het te doorlopen proces op hoofdlijnen. In de verkenningsfase zal het proces nader worden uitgewerkt met stakeholders. Bovendien zullen (onderdelen van) de verschillende fasen in de praktijk soms parallel aan elkaar lopen (iteratie) en is het proces dus minder lineair dan het schema illustreert. Mochten er essentiële zaken in het proces veranderen dan zullen wij de raad hier tussentijds over informeren.

Figuur 1 | Processchema Transitievisie Warmte

Fase 1: Verkennen

Inhoud: In de verkenningsfase gaan we op zoek naar de belangrijkste stakeholders en hun rollen en verdiepen we ons in wat de Transitievisie Warmte voor Veldhoven inhoudt. We consulteren de belangrijkste partners om te komen tot afspraken over de planning, de uitgangspunten, de onderlinge rolverdeling en over het communicatie- en participatieproces.

Resultaat: Naast dit *procesvoorstel* stellen we in deze fase: een *plan van aanpak* en een *communicatie- en participatieplan* op.

Rol Raad: Vaststellen procesvoorstel (oordeelsvormend en besluitvormend) en kennisnemen van de hoofdpunten uit het plan van aanpak en het communicatie- en participatieplan door een raadsinformatienota.

Fase 2: Analyseren

Inhoud: De analysefase bestaat uit een interactief proces van informatie ophalen, afwegen, analyseren en toetsen. Kernstakeholders, verenigd in een klankbordgroep (zie 5. Stakeholders), krijgen hierin een belangrijke rol om input te leveren en mee te denken. We starten met het inventariseren en verzamelen van technisch-economische én sociaal-maatschappelijke data die relevant zijn voor het maken van keuzes richting een aardgasvrije toekomst. Zo willen we bijvoorbeeld te weten komen wat de energetische staat van de gebouwen in Veldhoven is, wat de onderhoudsplanning is van de netbeheerder en gebouweigenaren, wat de sociale karakteristieken zijn van een wijk en welke partijen al actief bezig zijn met verduurzamen. Vervolgens gaan we rekenen, puzzelen en wegen met de verzamelde data om te komen tot *mogelijke* routes voor de Veldhovense warmtetransitie. Hiervoor gaan we met elkaar in gesprek over wat we belangrijk vinden in de warmtetransitie (zoals kosten, CO₂-reductie en snelheid) en ontwikkelen we een concept afwegingskader dat we in fase 3 nader vorm zullen geven in breder samenspraakverband.

Resultaat: We ontwikkelen een *concept afwegingskader* op basis waarvan we enkele *mogelijke oplossingsrichtingen* naar aardgasvrij vormgeven. Afwegingskader en oplossingsrichtingen brengen we tot slot samen in een *concept Transitievisie Warmte*.

Rol Raad: De raads werkgroep (zie 7. Kaderstelling en rol van de Raad) informeren wij over en kan reageren op het concept afwegingskader, de mogelijke oplossingsrichtingen en het concept Transitievisie Warmte. De Raad informeren wij via een raadsinformatiebrief over het proces, het concept Transitievisie Warmte en de te nemen vervolgstappen.

Fase 3: Keuzes maken

Inhoud: In deze fase kiezen we voor een inclusieve vorm van samenspraak waarin we, naast de klankbordgroep, een bredere vertegenwoordiging van de lokale gemeenschap consulteren om tot een definitieve route te komen voor de Veldhovense warmtetransitie. We nemen stakeholders mee in het proces dat we doorlopen hebben om tot het concept Transitievisie Warmte te komen en verzamelen reacties, voorkeuren en aanvullingen. Samen verfijnen we de uitkomsten en toetsen we de oplossingsrichtingen. Door dit traject komen we tot definitieve keuzes over het tijdspad en de mogelijke warmtestrategieën. Vervolgens kijken we vooruit en onderzoeken we 'hoe' we de Transitievisie Warmte tot uitvoering brengen. Mogelijke projecten, activiteiten en taken stellen we voor in een concept uitvoeringsprogramma.

Resultaat: We ontwikkelen het *definitief afwegingskader*. We komen tot een *definitieve Transitievisie Warmte* en stellen op basis hiervan een *concept uitvoeringsprogramma* op.

Rol Raad: De raads werkgroep betrekken wij in het keuzeprocess. Bovendien informeren wij de werkgroep over en kan zij reageren op het concept uitvoeringsprogramma. Tot slot informeren wij de raad met een raadsinformatienota over het proces en de resultaten van deze fase.

Fase 4: Verankeren

Inhoud: In de fase verankering vindt het politieke besluitvormingsproces plaats over de Transitievisie Warmte. Om een adequate uitvoering van de Transitievisie Warmte te borgen werken we in deze fase – in samenspraak met een kerngroep van uitvoeringpartners – het concept uitvoeringsprogramma verder uit. In dit uitvoeringsprogramma beschrijven we voor de periode 2022-2025 op hoofdlijnen de acties, projecten en activiteiten (inclusief een raming van de benodigde middelen) die nodig zijn om invulling te geven aan de doelen en ambities uit de Transitievisie Warmte.

Resultaat: Resultaten van deze fase zijn: de *vastgestelde Transitievisie Warmte* en het *definitief uitvoeringsprogramma (2022-2025)*. Over het definitief uitvoeringsprogramma neemt het college een besluit.

Rol Raad: Vaststellen Transitievisie Warmte, inclusief beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor de uitvoering (beeldvormend, oordeelsvormend en besluitvormend) en kennisnemen van het definitief uitvoeringsprogramma.

Na de fase verankering vervolgt de warmtetransitie zich door uitvoering van projecten uit het uitvoeringsprogramma en door het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen (bijlage 1). Waar samenspraak zich bij de Transitievisie Warmte vooral afspeelt op het niveau van belangengroepen zal samenspraak zich in deze uitvoeringsprojecten- en uitvoeringsplannen steeds meer op individueel-, buurt- en wijkniveau afspelen. De wijkuitvoeringsplannen vallen buiten het kader van dit procesvoorstel maar samenspraak zal ook hierbij een belangrijke plek krijgen.

5 Stakeholders: Wie betrekken we bij de Transitievisie Warmte?

Bij de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte betrekken wij een groot aantal interne en externe partijen. Tijdens het proces zullen deze verschillende partijen vooral ook samen in gesprek gaan over de Veldhovense warmtetransitie. Afhankelijk van de procesfase waarin we ons bevinden zal dit in een smal (kernstakeholders) of een breder (vertegenwoordiging lokale gemeenschap) verband zijn. Onderstaand een weergave van de belangrijkste stakeholders, zoals die nu in beeld zijn:

- Gemeentelijke organisatie
 - Het college van B&W en de gemeenteraad van Veldhoven
 - Diverse werkvelden binnen de gemeentelijke organisatie (communicatie, wonen, duurzaamheid, sociaal domein, openbare ruimte etc.)
- Inwoners van de gemeente
 - Huiseigenaren
 - VvE's
 - Huurders
 - Buurt- en wijkverenigingen
- Vastgoedeigenaren:
 - Woningbouwcorporaties
 - Vastgoedeigenaren
- Netbeheerder Enexis
- Bedrijven
 - Ondernemers(verenigingen)
 - Grote bedrijven en industrieën (potentiële warmteleveranciers)
- Belangenorganisaties, zoals:
 - Veldhoven Duurzaam
 - IVN
 - Welzijnsorganisaties
- Onderwijsinstellingen
- Overheden
 - Metropoolregio Eindhoven
 - Buurgemeenten
 - Waterschap De Dommel
 - Provincie

Organisatie van Stakeholders

Globaal kunnen we de verschillende stakeholders onderverdelen in vier hoofdgroepen op basis waarvan wij de samspraak zullen organiseren:

1. Bestuur: College van B&W en de gemeenteraad
2. Ambtelijke organisatie: diverse werkvelden (o.a. communicatie, wonen, duurzaamheid, sociaal domein, openbare ruimte)
3. Externe stakeholders: o.a. netbeheerder, woningbouwcorporaties, belangenorganisaties, medeoverheden
4. Bredere samenleving: o.a. inwoners, bedrijven, onderwijsinstellingen

Ten behoeve van een goede afstemming met en tussen stakeholders uit deze hoofdgroepen worden enkele samenwerkingsverbanden in het leven geroepen.

1. Op bestuurdersniveau zijn wij voornemens om een *raadswerkgroep 'energietransitie'* te vormen die wij betrekken in de verschillende procesfasen om tot de Transitievisie Warmte te komen (zie 7. Kaderstelling en rol van de Raad).
2. Op ambtelijk niveau zal een *kernteam* worden ingesteld die de verantwoordelijkheid draagt voor het proces, de uitvoering en de afstemming met stakeholders, gemeenteraad en de bredere ambtelijke organisatie.
3. Op niveau van externen zal een *klankbordgroep* worden ingesteld die inhoudelijke input levert voor de Transitievisie Warmte en meedenkt en adviseert over fasering, afwegingskader en oplossingsrichtingen. De exacte

samenstelling en rolbepaling van de klankbordgroep zal worden gedefinieerd in de verkenningsfase. Voor alsnog denken we dat de klankbordgroep bestaat uit: woningbouwcorporaties, netbeheerder Enexis, belangenorganisaties (o.a. Veldhoven Duurzaam, IVN, Welzijnsorganisaties).

Rol van Stakeholders

Tijdens de verkenningsfase starten we met het opstellen van een communicatie- en participatieplan en een plan van aanpak. Hierin wordt helder wat de rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn van de diverse stakeholders in de totstandkoming van de Transitievisie Warmte en spreken we af hoe we de bredere gemeenschap betrekken. We kijken hierbij naar de rol en invloed van de verschillende partijen, maar gaan vooral mét stakeholders zelf op zoek naar de manier waarop zij hun rol zien in het proces van de Transitievisie Warmte en wat ze hierin van elkaar verwachten. De rollen en verantwoordelijkheden staan dus nog niet vast maar zullen samen met stakeholders vormgegeven worden.

Voor de vier hoofdgroepen is hieronder reeds globaal gedefinieerd wat de rol van de stakeholders binnen deze groep is in de totstandkoming van de Transitievisie Warmte. Tevens is benoemd in welke procesfasen de stakeholders in deze groep aan zet zijn.

1. Bestuur

Rol in fasen: Verkennen, Analyseren, Keuzes maken en Verankeren

Raad:

- Vaststellen van het procesvoorstel
- Meedenken via een raads werkgroep 'energietransitie' over proces en uitgangspunten, niet zijnde de uitvoering (alle fasen)
- Meeweten: wordt betrokken via raadsinformatienota's
- Vaststellen van de Transitievisie Warmte in 2021, inclusief de benodigde middelen voor de uitvoering (fase: Verankeren)

College:

- Bestuurlijk opdrachtgever Transitievisie Warmte.
- Meeweten: wordt betrokken op inhoud en proces in de verschillende fasen
- Meedenken via strategisch college in de verschillende fasen
- Vaststellen uitvoeringsprogramma (fase: Verankeren)

2. Ambtelijke organisatie (vertegenwoordigd in een kernteam)

Rol in fasen: Verkennen, Analyseren, Keuzes maken en Verankeren

- Inhoudelijk procestrekker
- Informeren en betrekken van de bredere ambtelijke organisatie
- Initiëren en faciliteren van afstemming met stakeholders en gemeenteraad
- Stemt plannen integraal af met plannen vanuit het ruimtelijk en sociaal domein
- Bereidt Transitievisie Warmte en uitvoeringsprogramma voor ter vaststelling in de raad, respectievelijk het college

3. Externe stakeholders (vertegenwoordigd in een klankbordgroep)

Rol in fasen: Verkennen, Analyseren, Keuzes maken en Verankeren

- Leveren inhoudelijke input voor de Transitievisie Warmte
- Inbrengen van netwerk en expertise
- Meedenken en adviseren over fasering, afwegingskader en oplossingsrichtingen

4. Bredere samenleving

Rol in fase: keuzes maken

- Meeweten: worden geïnformeerd via communicatiekanalen en een bijeenkomst in fase 3 (keuzes maken).
- Meedenken: leveren een inhoudelijke bijdrage aan de Transitievisie Warmte op bepaalde onderdelen.
- Leveren input over dat wat speelt in de bredere samenleving
- Toetsen van theoretische exercitie in de praktijk.

6 Kaders: Wat is het speelveld voor de Transitievisie Warmte?

Diverse kaders bepalen het speelveld van de Transitievisie Warmte. We maken onderscheid in reeds vastgestelde kaders (1), kaders in ontwikkeling (2) en het nu voorliggende vast te stellen proceskader (3).

1. Vastgestelde kaders

Betreft relevante kaders die reeds zijn vastgesteld. De Transitievisie Warmte zal in het licht van onderstaande kaders worden opgesteld.

a) *Inhoudelijke kaders*

- **Klimaatwet** met bijbehorende landelijke klimaatdoelstellingen van 49% CO₂-reductie en 95% in 2050 ten opzichte van 1990.
- **Klimaatakkoord** met bijbehorende verplichting voor gemeenten om uiterlijk 31 december 2021 de Transitievisie Warmte vast te stellen (zie bijlage 1).
- **De Global Goals for Sustainable Development (Verenigde Naties)**, ondertekend door de gemeente Veldhoven in 2017. De Transitievisie Warmte biedt met name kansen voor het uitvoeren van goal 7 "Betaalbare en duurzame energie", goal 13 "klimaatactie", goal 3 "goede gezondheid en welzijn", goal 9 "Industrie, innovatie en infrastructuur" en goal 11 "Duurzame steden en gemeenschappen".
- **De Concept Regionale Energie Strategie (RES)**

b) *Procesmatige kaders*

- **Kernwaarden van maatschappelijke participatie**

2. Kaders in ontwikkeling (vallen buiten besluitvorming over Transitievisie Warmte)

Betreft relevante kaders die nog vastgesteld zullen worden. De Transitievisie Warmte stemmen wij in een iteratief proces af op de beleidskaders die volgen uit onderstaande projecten. Om dit te borgen betrekken wij de belangrijkste partners uit deze projecten als stakeholder in de totstandkoming van de Transitievisie Warmte.

a) *Inhoudelijke kaders*

- **Omgevingsvisie Veldhoven**, met bijbehorende kernopgaven (1. Verstedelijking met behoud van karakter, 2. Ruimte voor de innovatieve maakstad, 3. Werken aan een groene en duurzame stad). De Transitievisie Warmte en de daaruit voortkomende wijkuitvoeringsplannen worden vastgelegd in het instrumentarium van de Omgevingswet (Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en Omgevingsplan). De omgevingsvisie zal de eerste helft van 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden worden.
- **De Regionale Energie Strategie (RES) 1.0**. In de RES wordt onderzocht en vastgelegd hoeveel duurzame energie binnen de regio kan worden opgewekt. Daarnaast wordt in de **Regionale Structuur Warmte (RSW)**, welke onderdeel is van de RES, het potentieel van regionale warmtebronnen inzichtelijk gemaakt en wordt de te verwachten regionale warmtevraag omschreven. De RES 1.0 zal in het voorjaar 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden worden.
- **Visie en afwegingskader duurzame energieopwekking Veldhoven**. In deze visie stellen we onze doelen, uitgangspunten en voorwaarden voor duurzame energieopwekking binnen de gemeentegrenzen. De relatie met de Transitievisie Warmte zit onder meer in de kans om de elektrificatie van de warmtevraag (Transitievisie Warmte) direct te linken aan het energieaanbod (visie duurzame energieopwekking). Deze visie wordt opgesteld in 2020-2021.

3. Vast te stellen kader (ten behoeve van de besluitvormende raadsvergadering op dinsdag 15 december 2020)

Betreft het voorliggende Procesvoorstel Transitievisie Warmte dat nu ter vaststelling wordt voorgelegd aan de raad.

- **Procesvoorstel Transitievisie Warmte**, met de daarin opgenomen dragende principes voor samenspraak:
 - o De 4 Processtappen: Verkennen, Analyseren, Keuzes maken en Verankeren (figuur 1).
 - o Tijdsfad: start in oktober 2020 en vaststelling in oktober 2021 (figuur 1).
 - o Vernieuwende vormen van samenwerking (zie 3. Samenspraak)
 - o Procesaanpak van smal naar breed (zie 4. Proces)
 - o Technisch-economisch en sociaal-maatschappelijk spoor (zie 4. Proces)

7 Kaderstelling en rol van de Raad

Een belangrijke stakeholder in de totstandkoming van de Transitievisie Warmte is de gemeenteraad. Het is aan de raad om de principes van het samenspraakproces vast te stellen. Daartoe dient dit procesvoorstel. Na het doorlopen van het proces stelt de gemeenteraad, uiterlijk december 2021, de Transitievisie Warmte vast en stelt daarbij de benodigde middelen ter beschikking voor de uitvoering. Het is daarom essentieel dat de raad ook na vaststelling van dit procesvoorstel goed geïnformeerd blijft zodat de raad zich geïnteresseerd (blijft) voel(t)en met de warmtetransitie en goed geïnformeerd kan besluiten over de Transitievisie Warmte.

Op 15 december 2020 vindt de besluitvormende vergadering plaats. We nodigen de raad uit om te besluiten over het procesvoorstel (a) alsmede de rol van de raad in het samenspraakproces (b).

a. Procesvoorstel

We leggen het procesvoorstel ter besluitvorming voor met de daarin opgenomen dragende principes voor samenspraak. De dragende principes zijn de belangrijkste elementen uit dit procesvoorstel betreffende:

- o De 4 Processtappen: Verkennen, Analyseren, Keuzes maken en Verankeren (figuur 1).
- o Tijdsfad: start in oktober 2020 en vaststelling in september/oktober 2021 (figuur 1).
- o Vernieuwende vormen van samenwerking (zie 3. Samenspraak)
- o Procesaanpak van smal naar breed (zie 4. Proces)
- o Technisch-economisch en sociaal-maatschappelijk spoor (zie 4. Proces)

b. Rol van de raad in het samenspraakproces

Met betrekking tot de rol van de raad in het samenspraakproces leggen we de raad onderstaand voorstel voor. We vragen de raadsleden in hoeverre zij zich kunnen vinden in deze rol en of er interesse is in (deelname aan) een werkgroep 'energietransitie', die wordt voorgesteld in onderstaande rolbeschrijving:

Voorstel: Naast de gebruikelijke rollen van **kadersteller** (vaststellen procesvoorstel en Transitievisie Warmte) en **toehoorder** (via raadsinformatienota's en zo nodig een tussentijdse raadsbijeenkomst) neemt een vertegenwoordiging uit de raad (wij prefereren één vertegenwoordiger vanuit elke fractie) de rol van **klankbord** op zich en vormt een werkgroep die wij betrekken bij de verschillende processtappen om tot de Transitievisie Warmte te komen. De werkgroep zal meedenken over: de nadere

procesinvulling, de uitgangspunten op grond waarvan we het tijdspad voor de warmtetransitie zullen vormgeven en de afwegingen die intrinsiek zijn aan dit proces. De uitvoering van de warmtetransitie valt buiten de bevoegdheid van de raad, en zo ook van de raads werkgroep. Raadsleden die willen deelnemen aan de werkgroep 'energietransitie' kunnen zich aanmelden bij de griffie. De rol van de raads werkgroep zal in de verkennende fase nader worden gedefinieerd. Voor alsnog verwachten wij de voltallige raad tussentijds te kunnen informeren via raadsinformatienota's aan het einde van elke fase. Zo nodig organiseren we tussentijds een raadsbijeenkomst als het ambtelijk kernteam, de raads werkgroep 'energietransitie' of de raad zelf hier aanleiding toe ziet.

De voorgestelde rol sluit aan bij de aanbevelingen van Platform 31 over het betrekken van de raad in de Transitievisie Warmte.

8 Planning proces samenspraak

Start in oktober 2020 en vaststelling Transitievisie Warmte in oktober 2021. Tussentijds leveren wij op drie momenten deelresultaten op die wij in de 'intermezzo's' met stakeholders bespreken voor validatie, reflectie en vooruitkijken. De deelresultaten delen wij bovendien op drie momenten met de raad. In het processchema zijn op hoofdlijnen de termijnen opgenomen voor de procesfasen en daartoe behorende resultaten en intermezzo's (bijlage 2).

Bijlage 1: Relevante achtergrondinformatie

In deze bijlage is relevante achtergrondinformatie opgenomen over de Klimaatdoelstellingen, de warmtetransitie en de Transitievisie Warmte.

Klimaatdoelstellingen

Nationaal en internationaal zijn afspraken gemaakt om verdere opwarming van de aarde, met alle gevolgen van dien, te beperken door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. In de Klimaatwet heeft Nederland vastgelegd dat we in 2030 49% minder CO₂ moeten uitstoten en in 2050 95% minder ten opzichte van 1990. Om dit doel te halen, hebben de overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties het klimaatakkoord gesloten. Als onderdeel van het klimaatakkoord is de opgave geformuleerd dat een kwart van alle woningen in 2030 van het aardgas af moet zijn om tot een volledig aardgasvrije gebouwde omgeving te komen in 2050. Deze opgave noemen we de warmtetransitie.

De Warmtetransitie

De warmtetransitie is de overgang van het gebruik van fossiele warmtebronnen naar duurzame alternatieven voor koken, het verwarmen van gebouwen en kraanwater. Het proces van de warmtetransitie bestaat in de basis uit drie onderdelen:

1. Transitievisie Warmte: tijdspad naar aardgasvrij met een eerste indruk van warmtealternatieven en kosten (wordt ten minste elke vijf jaar geactualiseerd).
2. Uitvoeringsprogramma: programmatische vertaling van de Transitievisie Warmte in o.a. projecten, benodigde middelen en participatie- en communicatieplannen.
3. Wijkuitvoeringsplannen (WUP): verdere uitwerking van de warmtestrategie, financiering en concrete stappen tot uitvoering (wordt voor elke wijk eenmalig middels een intensief participatieproces opgesteld).

De Transitievisie Warmte

Een Transitievisie Warmte is een beleidsdocument dat een eerste richting geeft in de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. In de Transitievisie Warmte legt de gemeenteraad een realistisch tijdspad vast waarop wijken van het aardgas gaan. Voor de wijken waarvan de transitie vóór 2030 gepland is, is ook al bekend welk alternatief voor aardgas er waarschijnlijk gaat komen. *Waarschijnlijk*, want pas in het wijkuitvoeringsplan wordt de definitieve keuze voor de aardgasvrije infrastructuur gemaakt. In het nationale klimaatakkoord is bepaald dat gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte opstellen:

Gemeenten maken met betrokkenheid van stakeholders uiterlijk eind 2021 een transitievisie warmte. Hierin leggen ze het tijdspad vast voor een (stapsgewijze) aanpak richting aardgasvrij [...]. Voor wijken waarvan de transitie voor 2030 is gepland, maken zij ook de potentiële alternatieve energie infrastructuren bekend en bieden zij inzicht in de maatschappelijke kosten en baten en de integrale kosten voor eindverbruikers hiervan. Bij de transitievisies warmte programmeren gemeenten zoveel als mogelijk op basis van de laagste maatschappelijke kosten en kosten voor de eindgebruiker [...] Partijen spreken een stapsgewijze aanpak af waarbij ook isolatie en andere CO₂-besparende maatregelen nadrukkelijk deel uitmaken van de wijkgerichte aanpak. [...] Gemeenten actualiseren in eerste instantie de transitievisie warmte elke 5 jaar [...] De gemeente bepaalt in samenspraak met de betrokken stakeholders de planning van de (stapsgewijze) aanpak richting aardgasvrij en op welke datum daadwerkelijk de toelevering van aardgas wordt beëindigd en legt dit vast in het uitvoeringsplan op wijkniveau. Dit gebeurt uiterlijk 8 jaar voor de einddatum van het aardgas.

Bijlage 2: Procesfasen Transitievisie Warmte

